

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์ Nakkhabut Paritat Journal

ISSN 3027-7779 (Online)

ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2567 Vol. 16 No. 2 May - August 2024

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80280
Research and development institute Nakhon Si Thammarat Rajabhat University 1 Moo 4, Tha Ngio, Mueang, Nakhon Si Thammarat 80280

Received: March 20, 2023

Revised: August 9, 2024

Accepted: August 21, 2024

แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

Guidelines for Community Participation in School Administration Under
the Secondary Educational Service Area Office, Nakhon Si Thammarat

ชนนิกันต์ จิตโสภะ*

สุจินต์ หนูแก้ว

อโนทัย ประสาน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: 6355701021@nstru.ac.th

Chonnikarn Chitsopha

Sujin Nukaew

Anotai Prasan

Graduate, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช และวิเคราะห์แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง และการสนทนากลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยใช้วิธีการตีความข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลเพื่อให้ได้แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ด้านบริหารงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น มีการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาร่วมกัน ด้านบริหารงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนร่วมกับโรงเรียนในการหาแหล่งทุน และหาแนวทางในการระดมทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ด้านบริหารงานบุคคล พบว่า โรงเรียนได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ในชุมชนมาเป็นวิทยากร และได้ดำเนินการให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านบริหารงานทั่วไป พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมประชุมกับฝ่ายบริหารงานทั่วไปเพื่อหารือถึงวิธีการในการดำเนินงานต่าง ๆ และช่วยเหลือโรงเรียนในการติดต่อประสานงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาคารสถานที่ 2) แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มี 2 แนวทาง คือ การสร้างชุมชนให้มีวิสัยทัศน์ร่วมกันกับสถานศึกษา และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา; การมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

The purposes of this qualitative research were 1) to study the participation of the community in school administration under the Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office, and 2) to analyze guidelines for increasing community participation in school administration. The research data were collected through structured in-depth interviews and focus group discussions of 15 educational institution administrators using a specific selection method. The collected data were interpreted, analyzed, synthesized, and summarized the guidelines on community participation in school administration of Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office.

The research results were: 1) The participation of the community in school administration under Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office in academic administration revealed that the school board was appointed to participate in developing the school curriculum and local curriculum of the school, and set the educational management goal with academic administration department. For budget management, the school was cooperated with the community and school board in contacting funding resources - public and private organizations. Similarly, they have determined how to mobilize resources, materials, and technology available for teaching and learning activities. In personnel management, the community and the community

experts were invited to be lecturers. Moreover, the schools have been adopted as community learning resources. The community also participated in suggestions on how to develop the school staff. For general administrative management, the general administrative department with the school board cooperated in the school operation process and the school board also assisted the school in coordinating with organizations involved in building development. 2) The community participation guidelines for academic institution administration under the Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office were to build an understanding of the community's role in educational management and to develop relations between the school and the community.

Keywords: School Administration; Community Participation

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคน ซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสำคัญยิ่งกว่าทรัพยากรใด ๆ คุณภาพของคนจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ การพัฒนาคนจึงเป็นภารกิจสำคัญของการศึกษาโดยตรง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาโดยต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 (The Ministry of Education, 2010) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ปกครองและชุมชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การบริหารจัดการศึกษาย่อมดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ส่งผลให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชน สถานศึกษาจะได้รับความรักและความห่วงใยจากชุมชน รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือของชุมชนกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาด้วยความเต็มใจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสู่ระดับสากล มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นคนเก่ง คนดี สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ตรงตามความต้องการของนักเรียนและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat, 2021) ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องเป็นศูนย์กลางของสังคม เป็นโรงเรียนของชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการของโรงเรียน ให้ข่าวสารความรู้และช่วยสังคมทุกวิถีทาง โดยชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการรับผิดชอบ และรับรู้สภาพปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน Phuangsomjit (2017, p.34) studied การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่าปัจจุบันโรงเรียนต้องการการมีส่วนร่วมจากชุมชนอย่างมาก โรงเรียนต้องการให้ตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทั้งด้านการวางแผน การพัฒนาหลักสูตร การร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน การบอกความต้องการของชุมชน ขณะเดียวกันชุมชนก็ต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนด้านวิชาการโดยโรงเรียนคือแหล่งวิชาการของชุมชน เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงการให้บริการ สถานที่และวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชน แต่จากการศึกษาการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่ายังมีโรงเรียนที่ไม่ได้นำเอาศักยภาพของคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนและองค์กรท้องถิ่น ชุมชน สถานประกอบการต่าง ๆ ยังไม่ได้ร่วมมือกันในการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง

รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ เหล่านั้นก็ยังไม่มีความรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ก็พบว่าโรงเรียนอีกหลายโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราชที่สามารถบริหารโรงเรียนโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามนโยบายปฏิรูประบบบริหารการศึกษาที่กำหนดอย่างชัดเจนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

จากความสำคัญและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยศึกษาจากโรงเรียนที่สามารถจัดการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน เพื่อนำผลวิจัยมาเป็นข้อมูล เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงกับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานโดดเด่นในการบริหารสถานศึกษาที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน และผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเข้าใจในบริบทของโรงเรียนและชุมชนเป็นอย่างดี มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ศึกษาการบริหารงานของโรงเรียน และศึกษาระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างและสร้างแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม
3. ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์และแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องตามข้อเสนอแนะ ก่อนที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

จากการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปได้ว่า ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของเครื่องมืองานวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในข้อคำถามแบบสัมภาษณ์และแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช รวมทั้งหมด จำนวน 21 ข้อ มีค่าความสอดคล้องรวมที่ 0.84 แปลผลได้ว่าเครื่องมือ ใช้ได้

กระบวนการเก็บข้อมูล

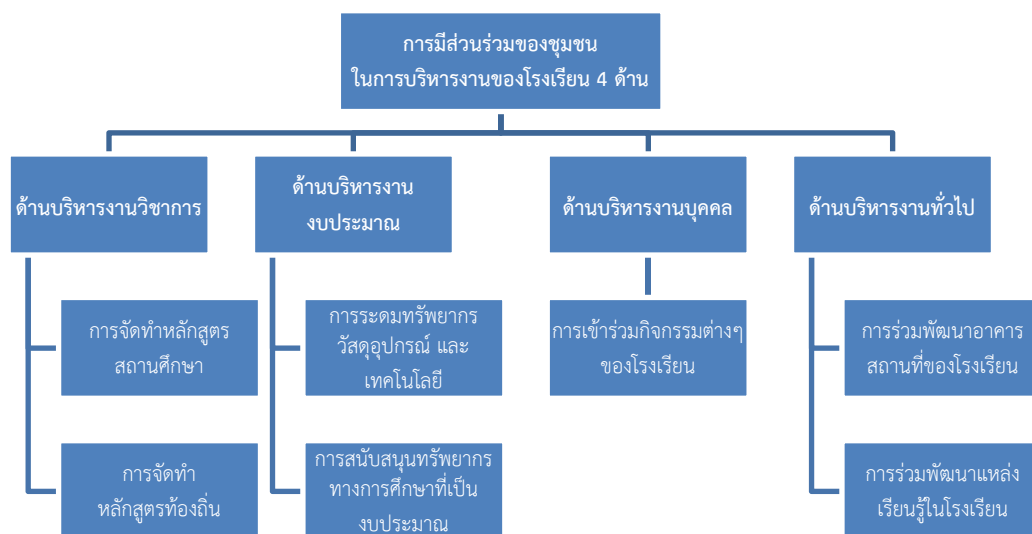
1. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม โดยการจัดการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีรายละเอียด ดังนี้ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาดังนั้น ผลการวิจัยจึงได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์และข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วนำมาสังเคราะห์สรุปผลการวิเคราะห์จำแนกเป็นหมวดหมู่เพื่อมุ่งตอบประเด็นคำถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองอย่างละเอียดทุกขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic induction) จึงเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เชิงลึกมาตีความ ดังนั้นการเขียนรายงานผลการวิจัย จึงเขียนสรุปเป็นภาพรวมของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 15 คน ตั้งแต่ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา และแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราชและสรุปหาข้อเท็จจริง

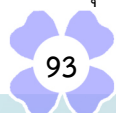
สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ในการบริหารงานของโรงเรียน 4 ด้าน ดังภาพที่ 1

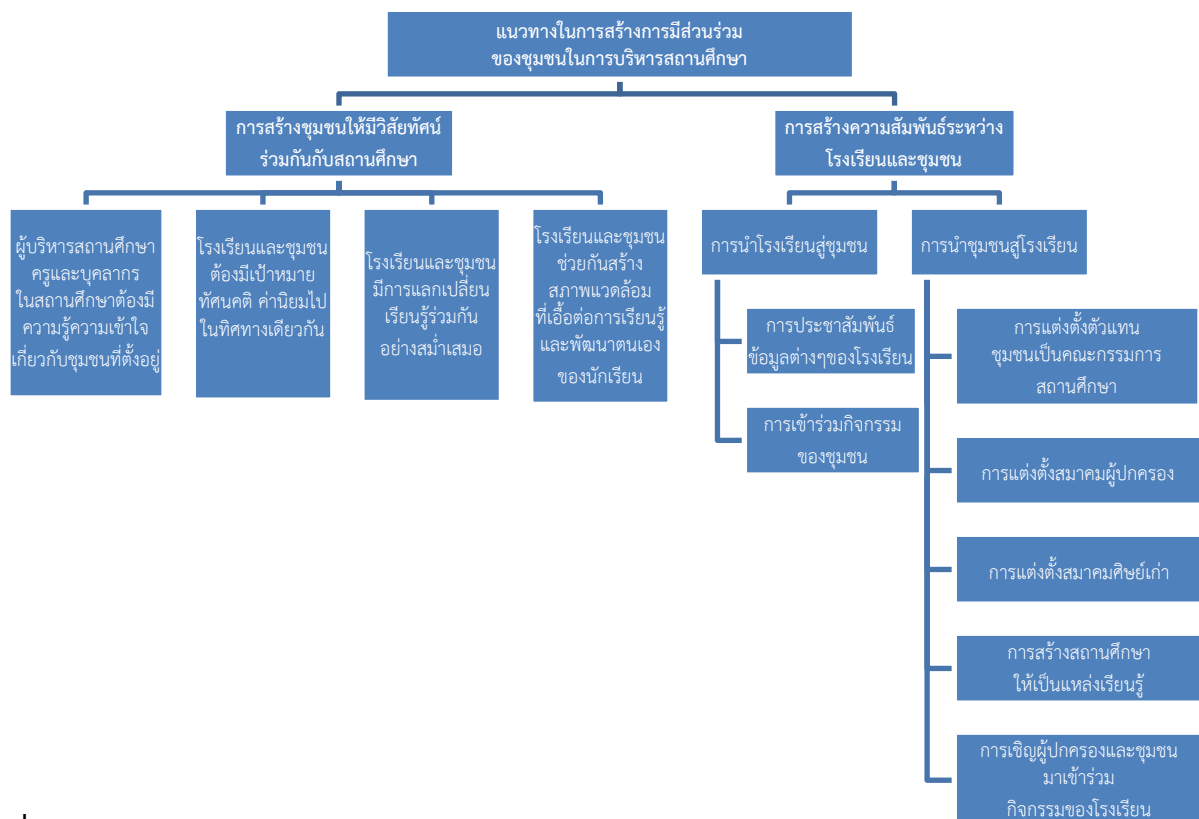
ภาพที่ 1: การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานของโรงเรียน 4 ด้าน

จากภาพที่ 1 พบว่า ด้านบริหารงานวิชาการ 1) การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา โดยโรงเรียนได้แต่งตั้ง คณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ การจัดการศึกษาร่วมกัน 2) การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน โดยโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และ ประชาชนชาวบ้านมีการประชุมร่วมกันในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ จัดการศึกษา ด้านบริหารงานงบประมาณ 1) การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่ตัวเงิน โดยชุมชนและ

คณะกรรมการสถานศึกษาประชุมร่วมกับโรงเรียนเพื่อหาแนวทางในการระดมทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีมาใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาที่เป็นตัวเงิน คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนร่วมกับโรงเรียนในการหาแหล่งทุนทั้งจากงบประมาณของหน่วยงานรัฐบาลและภาคเอกชน ด้านบริหารงานบุคคล 1) ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยโรงเรียนได้เชิญชุมชนหรือผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ในชุมชนมาเป็นวิทยากร ด้านบริหารงานทั่วไป 1) การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้สวยงาม สะอาด น่าอยู่ และปลอดภัย 2) การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2. แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2: แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา

จากภาพที่ 2 พบว่า

1. การสร้างให้ชุมชนมีวิสัยทัศน์ร่วมกันกับสถานศึกษา มีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนที่ตั้งอยู่ โดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและยั่งยืน 2) โรงเรียนและชุมชนต้องมีเป้าหมาย ทัศนคติ ค่านิยมไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน 3) โรงเรียนและชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้เกิดความสำเร็จมากยิ่งขึ้น 4) โรงเรียนและชุมชนช่วยกันสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของนักเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครู และสมาชิกในชุมชนเป็นต้นแบบที่ดี

2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) การนำโรงเรียนสู่ชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบผ่านทางช่องการสื่อสารหลายรูปแบบ และการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน 2) การนำชุมชนสู่โรงเรียน มีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) การตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา โดยการ

เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนศิษย์เก่า เข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา 2) การตั้งสมาคมผู้ประกอบการ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ประกอบการ 3) การตั้งสมาคมศิษย์เก่า เพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานระหว่างศิษย์เก่าในรุ่นต่าง ๆ กับโรงเรียน 4) การสร้างสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นศูนย์กลางแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยการดึงผู้ประกอบการและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 5) การเชิญผู้ประกอบการและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ส่งผลให้โรงเรียนได้รับการยอมรับจากผู้ประกอบการและชุมชน และชุมชนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ

การอภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ด้านบริหารงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกัน รวมทั้งการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ราษฎรชาวบ้าน เข้ามาร่วมประชุมกับฝ่ายวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phanthawat (2017) พบว่า การให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น การจัดแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การจัดแหล่งเรียนรู้โดยราษฎรชาวบ้าน ทำให้ชุมชนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทำให้เกิดความรัก ความหวงแหนในโรงเรียน และสอดคล้องกับ Bunthep (2018) พบว่า โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการร่วมจัดการระบบการศึกษาของโรงเรียน เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาที่กำหนดไว้ในมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดระบบ การเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ ของเพื่อพัฒนาชุมชน ด้านบริหารงานงบประมาณ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้าร่วมการประชุมกับฝ่ายงบประมาณ ในการประชุมวางแผนร่วมกันในการหาแหล่งทุนด้วยวิธีที่หลากหลาย และหาแนวทางในการระดมทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kankunkid (2018) พบว่า ด้านงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา ชุมชนมีการกำกับติดตามและตรวจสอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา และชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างพัสดุครุภัณฑ์ และสอดคล้องกับ Rattanasuwan (2021) พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากในยุคนี้อยู่ปัจจุบัน การบริหารมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ด้านบริหารงานบุคคล พบว่า โรงเรียนมีการเชิญวิทยากรของชุมชนเข้ามาให้ความรู้กับนักเรียนในการจัดฝึกอบรมต่างๆ ทั้งโรงเรียนได้ดำเนินการสร้างสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ในการจัดการประเมินครูเพื่อเลื่อนวิทยฐานะต่างๆ สอดคล้องกับ Kaewnuan (2017) พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาสอนในสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และสอดคล้องกับ Kluaykruea (2014) พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดเลี้ยงต้อนรับส่งบุคลากรในโรงเรียน และชุมชนอาจมีส่วนร่วมในการสวดส่งและติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้เป็นไปตามระเบียบและประเพณีที่ตนให้เหมาะสมกับความเป็นครู ด้านบริหารงานทั่วไป พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่ การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยโรงเรียนมีการประสานงานกับคณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายผู้ประกอบการและร่วมประชุมกันเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการพัฒนา ปรับปรุงอาคารสถานที่ภายในโรงเรียนให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน สอดคล้องกับ Rapun (2018) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญ การมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงานระหว่าง สถานศึกษา ชุมชนหน่วยงานอื่น ๆ และมีส่วนร่วมรายงาน

สอดคล้องดูแลความประพฤติของนักเรียน ให้โรงเรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับ Nualthaisong (2018) พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในฝ่ายบริหารงานทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการร่วมมือของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยการประสานความร่วมมือจากชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาโรงเรียน และขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มี 2 แนวทาง คือ การสร้างให้ชุมชนมีวิสัยทัศน์ร่วมกันกับสถานศึกษา โดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจให้ชุมชนได้รับรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาร่วมกับโรงเรียน และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยการนำโรงเรียนสู่ชุมชนและการนำชุมชนสู่โรงเรียน ทำให้เกิดความร่วมมือทั้งสองฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้เกิดความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

สถานศึกษาอื่นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ควรพิจารณานำแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนมาใช้ โดยการสร้างชุมชนให้มีวิสัยทัศน์ร่วมกันกับสถานศึกษา และการสร้างความสัมพันธ์ทั้งสองฝ่าย โดยการนำโรงเรียนสู่ชุมชน และการนำชุมชนสู่โรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและโรงเรียน ทำให้เกิดความร่วมมือทั้งสองฝ่าย ร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนให้เกิดความสำเร็จ

References

- Bunthep, R. (2018). *Parents' Expectation of Educational Management of Sadao Khanchaikamplanon Anusorn School, Sadao District, Songkhla Province*. (Master of Education). Hatyai University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)
- Kaewnuan, F. (2017). *The Participation of the Basic Educational Committee in Management the Educational Expansion School under the Pattani Primary Educational Service Area Offices*. (Master of Education). Prince of Songkla University, Faculty of Education, Program for Sustainable Development. (in Thai)
- Kankunkid, K. (2018). *A Study of Community Participation In Educational Management Of Schools Under Rayong Primary Educational Service Area Office 1*. (Master of Education). Burapha University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)
- Kluaykruea, S. (2014). *Community Participation In Administration Of Ban Nongsano School Under Control of Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 1*. (Master of Education). Thongsook College, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)
- Nualthaisong, P. (2018). *The Relationship between the Desired Characteristics of School Administrators and the Participation of the Community in Educational Management under the Jurisdiction of Provincial Administrative Organization Nakhon Ratchasima*. (Master of Education). Buriram Rajabhat University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)

- Phanthawat, J. (2017). *Parents' Decision On Sending Their Children To Study At Banglamung School Banglamung District Chonburi province*. (Master of Education). Burapha University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)
- Phuangsomjit, C. (2017). *Establishing School-Community Relationships*. *Veridian E- Journal*, Silpakorn University, 10(2), 1342-1353. (in Thai)
- Rapun, B. (2018). *Participation And Guideline For The Development Of Participation In School Administration Of The Schools' Basic Education Commission People In Sakaeo Province Under The Secondary Educational Service Area Office 7*. (Master of Education). Burapha University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)
- Rattanasuwan, R. (2021). *Guidelines For Community Participation In The Administration Of Educational Institutions Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2*. (Master of Education). Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)
- The Ministry of Education. (2010). National Education Act B.E. 2542 and its Amendments (No. 2) B.E. 2545. Bangkok: Government Printing Office. (in Thai)
- The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat (2021). *Vision*. Retrieved 2022, June 2, from <http://www.sea12.go.th/>. (in Thai)

ผู้เขียน

นางสาวชนนิกานต์ จิตโสภณ

นักศึกษาปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
E-mail: 6355701021@nstru.ac.th

ดร.สุจินต์ หนูแก้ว

ประธานกรรมการที่ปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
E-mail: nsujin@hotmail.com

ดร.อโนทัย ประสาน

กรรมการที่ปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
E-mail: anotai_pra@nstru.ac.th

